

En venn i nød

A long-haired collie dog with white, grey, and tan fur is running towards the camera in a grassy field. In the background, a person wearing a bright yellow high-visibility vest and brown pants is walking away. The scene is set in a rural landscape with rolling green hills under a clear sky.

Jungeltelegrafan har meddelt at Norges Redningshunder har godkjent sin første langhårscollie. Ikke lenge etter hører vi at nummer to er hakk i hæl. Dette må undersøkes. Colliebladet tar turen til Antrozoologisenteret på Ås, der vi treffer eier og hundefører Tina Andersen.

Tekst/foto: Linda Yuen

Tina Andersen med sine tre langhårscollies - fra venstre: Catja, Chelsea og Lucy

En lang, svart snute entrer døren først, fulgt av en kroppen til en spretten tricolor tenåringscollie, så Tina Andersen. Vi får også besøk av Toril Vik Lindgren som er beredskapsansvarlig i Norske Redningshunder. Tina strener bort til kafetrakteren, heller ut en halv kanne med litt for tynn kaffe og setter på en ny kanne med mer potent brygg. En hvetekringle dukker med ett opp på bordet og det er duket for en god prat. Tina gratuleres. I følge Norske Redningshunder (NRH), er Tinas eldste hund Lucy den første collie de har godkjent.

-Hvor lenge har du drevet med hund? Er det et livsprosjekt?

-Nei. Det vil si, jeg har alltid hatt hund, men har ikke trent noe utover vanlig hverdagslydighet før jeg fikk Lucy.

-Hvorfor valgte du collie?

-Jeg var opprinnelig hestejente, men etter 40 år med hest, bestemte jeg meg for å være uten og heller prøve å jobbe aktivt med hund, noe jeg hadde hatt lyst til lenge. Egentlig hadde jeg veldig lyst på border collie, men var redd jeg ikke kunne tilby den nok i tilfelle den bare endte opp som familiehund. Collien visste jeg ingenting om, men utifra det som stod i bøkene virket det som en fin mellomløsning, så jeg kjøpte meg collie. I bøkene stod det at det var en mentalt stabil arbeidshund med gjeteinstinkt, men det jeg opplevde var at collien er langt fra det, i alle fall i Norge, der man prioriterer å bruke rasen til utstilling. Samtidig tror jeg at mange ikke ser det så tydelig, nettopp fordi den ikke blir brukt. Jeg sier *ikke* at Lucy var en dårlig hund, men hun fulgte heller ikke "oppskriften". Jeg har måttet jobbe mye med motivasjon, forventning og det med å lære hunden at det er gøy å jobbe.

-Begynte du å jobbe målrettet med Lucy fra hun var liten?

-Nei, egentlig ikke. Som valp var hun ikke interessert i lek, så jeg la ned mye tid i å lære henne å leke, uten at jeg egentlig hadde noe mål med det utover at det er bra for vår relasjon. Det viste seg å være et nyttig grunnlag da vi begynte å prøve oss på lydighet.

-Hvordan havnet du i redningshundmiljøet?

-Jeg havnet over en annonse fra Norsk Redningshund Organisasjon (NRO) i Hundesport. De arrangerte et grunnkurs der man kunne få snuse på spor, rundering og de øvrige bruksøvelsene, så da tenkte jeg at "Det prøver jeg.". Etter grunnkurset ble man enten anbefalt for videre trening eller ikke, og vi ble anbefalt.

-Det var i grunnen litt artig da jeg ringte og meldte på, da de omsider spurte om rase og jeg svarte langhårscollie. "LANGHÅRSCOLLIE?!" hørte jeg det ljommet i den andre enden av røret. Jeg gikk ikke inn med de største forventningene, men det gikk bra og vi fortsatte å trene med den gjengen fram til det ble mer seriøst og tidkrevende. Så vi hoppet over til Norske Redningshunder (NRH) som hadde en avdeling nærmere meg. Og da traff jeg også Toril, sier Tina og nikker mot venninnen som sitter ved siden av henne.

Jeg spør hvordan hun har blitt møtt med collie i miljøet. Tina og Toril utveksler et blick og bryter ut i latter.

-Vel, eksempelvis, på det første kurset jeg var med på Sølen, så kom jo jeg blid og fornøyd ut av bilen med en liten collie i langline og klikker i lomma – og der satt en gjeng med schäfer- og rottweilerfolk som slo seg på knærne og lo rått! Det var det dummeste de hadde sett noen gang! Men de måtte bite det i seg – for på slutten av uka, da deres hunder var utkjørte, så fortsatte min lille collie å jobbe. Men det handler mye om vårt samarbeid – dette er en hund som gjør mye for meg, og ikke alltid av egen interesse. Men hun trives med å jobbe når jeg ber henne om det.

Når hun blir spurt om treningsfilosofi, forteller Tina at hun først og fremst ser på hundene som familiemedlemmer og turkompiser, selv om det er moro å få til ting. Ellers tillater hun seg å stjele idéer fra mange forskjellige retninger.

-Jeg er opptatt av å ha det faglige i bånd. Det man forskningsmessig og rent faglig vet om hund og hvordan den fungerer. Det er der min interesse og kunnskap ligger, først og fremst. Så må man se på hva slags individ man har og jobbe utifra det.

Tidkrevende. Det er ikke en enkel oppgave å få godkjent en redningshund. Tina og Lucy begynte å trene ukentlig med NRO da Lucy var ett år gammel. Da hun var to år gammel begynte de å trene for fullt med NRH. I en alder av fem ble hun godkjent. Da har de trent hver dag i tre år. Minst to dager i uka i skogen, og ellers en del lydighet. Tina konkurrerer også i lydighet med hundene sine, men prioriterer redning av to årsaker: det ene er tid, det andre er at det kan komme i konflikt med redningstreningen, hvor hunden skal jobbe svært selvstendig og være mindre fokusert på føreren. Lydigheten må imidlertid ligge i bunn for redningen, hevder hun. Mange kunne med fordel hatt et bedre lydighetsgrunnlag for å nå målene raskere i redningen – det handler mye om å ha et system for læring.

Å drive med redningshund er ikke for alle. Toril Vik Lindgren forteller at det er noe annet enn å drive med bruks. -Det handler ikke om å vise hvor flink du er. Det handler om å redde liv. Samtidig må vi gå igjennom en prosess med hundeføreren og finne ut av om dette er noe de virkelig vil – om det er greit å bli ringt opp midt på natta og klatre i mørke skråninger mens andre sitter hjemme med vinglass foran peisen. Det er også tidkrevende og kan være vanskelig å forene med full jobb og familie.

Utøya. Tina opplevde det man mildt sagt kan kalle en ilddåp. Hennes første leteaksjon med Lucy var Utøya. NRH var på stedet med 40 hunder og 10 hjelpere.

-Jeg var på stedet tidlig. På det tidspunktet visste man ikke helt hva det dreide seg om. Etter hvert, da ambulansen nummer femti kjørte sakte fra stedet og du forstod de fraktet dødt, begynte omfanget å gå opp for en. I ettertid har

jeg tenkt mye på om jeg hadde dratt hvis jeg visste hva jeg gikk til. Jeg tror nok at jeg hadde dratt uansett. Det handler litt om det å ville gjøre noe når du vet at du kan gjøre noe. Jobben – det å gå der ute på øyene rundt Utøya, var tøft, men greit. Det å møte de pårørende -- det var ikke greit. Det er fremdeles vanskelig.

Det er bare et par måneder siden tragedien. Tina stopper og dekker ansiktet med hendene et øyeblikk – det er tydelig at bildene sitter fast på netthinnen.

-Men – hvis du ikke lar deg berøre av det, så er du heller ikke mennekse. Har jeg ikke de følelsene, så kan jeg heller ikke gjøre en god jobb. Jeg kjente mange av ungdommene på Utøya. Tanteungen min, som er aktiv i AUF, hadde dratt hjem derfra dagen før.

Det var slik at vi måtte igjennom pårørende-senteret for å komme til vårt KO [Kommando-Område]. Når ungdommene og de voksne så et ansikt de kjente igjen i gul vest, var det naturlig for dem å ta kontakt. Har du på deg den gule vesten, så forplikter det – du kan ikke avvise folk. Det må man takle, selv om det er tøft.

-Erfaringsmessig kan man si at bildene du har i hodet, de forsvinner ikke med tiden. Man må finne en måte å håndtere det og leve med det. Sånn er det bare.

Forberedelse og bearbeidelse. Når det gjelder psykisk og emosjonelle forberedelser og bearbeidelser av aksjoner, henter hundeførerne mye hos hverandre – ved å øve, dele erfaringer og å debrife. Man har også en kameratstøtteordning slik at alle skal ha noen å kunne snakke med, men i hovedsak bruker man så mye tid sammen at man har en løpende dialog. Heldigvis finnes det også leteaksjoner med positivt utfall. Tina forteller om en selvmordssak ved Sognsvann, der en kvinne ble funnet av hund like før det var for sent. De små aksjonene er vel så viktige, understreker hun.

-Men samtidig kan man aldri være helt forberedt, sier Tina. Heldigvis er vi skrudd sammen slik at vi gjør det vi må i den situasjonen vi er i.

Fra 1 til 3. Det startet med én collie. Nå har hun tre. I tillegg til Lucy har hun Chelsea og Catja.

-Den andre var planlagt. Jeg ville ha en arvtager etter Lucy. Hun er fem år og får kanskje én regodkjenning. Det er ekstremt vanskelig å finne mentalt passende hunder til en brukt hund jeg vil ha. Jeg vil ha en hund med bruksegenskaper, ikke en som er passiv, som ikke vil noenting. Det er ikke enkelt å finne oppdrettere som prioriterer bruksegenskapene. Jeg vurderte jaktgolden, men hadde nøstet meg fram til oppdretteren til Chelsea. Det er en hund som har alt jeg vil ha i en hund, helt uavhengig av rase. Det er en fantastisk hund å jobbe med som også ser ut til å bli godkjent veldig raskt, selv om jeg har prioritert Lucy. Lucy har forøvrig også en bra relasjon med meg, men har svært nedsatt syn og har måttet jobbe seg gjennom litt redsler.

Dessverre ville det vise seg at Chelsea hadde alvorlig grad HD. Tina forteller at hun per dags dato fungerer veldig bra, men at diagnosen var litt av årsaken til at Catja kom i hus. Catja er halvsøster til Chelsea.

-Catja kan jeg tenke meg å gjøre mer med på lydighetsbanen, sier Tina.

Lucy og Chelsea skal starte i henholdsvis klasse 3 og 2 i LP.

-Collie er nok ikke den mest åpenbare rasen for redningsarbeide, men finner man et individ med de riktige egenskapene og driftene, så skal det gå an om man jobber hardt.

Vi ønsker Tina lykke til videre med Lucy, Chelsea og Catja.

Utsending - hunden skal lete

Figurant funnet - hunden tar bringkobbet i munnen

Tilbake til fører for å melde funn

Hunden melder funn ved å springe inn og sette seg ved førerens side

Funn påvises så ved at hunden leder føreren til personen.

Norske Redningshunder

Norske Redningshunder (NRH) er en landsomfattende humanitær redningsorganisasjon.

I 1956 ble Norske Lavinehunder etablert. I 1992 skiftet organisasjonen navn til Norske Redningshunder.

Det tar som regel 2-3 år å utdanne en redningshundekvipasje.

Hundeføreren må gjennomføre en egen utdanning for å være skikket til arbeidet. Dette inkluderer navigasjon med kart og kompass, førstehjelp, hundetrening og taktisk bruk av hund og personell.

Hunden må være minst 10 mnd for å begynne utdanningsløpet, som starter med en appellprøve, et grunnkurs og klasse C (4 dager + søksoppgave). Man kan så avansere til klasse B, hvilket innebærer søksprøver, "ukas arbeide", feltsøk og mørkesøk. Man fortsetter så med Klasse A søksprøver og orientering. Består man så "ukas oppgave", er målet i sikte.

Godkjent redningshundekvipasje kan videreutdannes til lavine- og/eller ruinsøk.

Ca. 60% av aksjonene foregår i tettbygde strøk.

Ettersøkningskvipasjer fra Norske Redningshunder deltar årlig på ca 150 - 180 aksjoner på landsbasis i søk etter savnede.

15-20 aksjoner i året er lavinehundoppdrag.

Ruinsøkekvipasjer har vært med på to internasjonale oppdrag til dags dato.

Takk til Toril Vik Lindgren for informasjon. Ytterligere informasjon om NRH finnes på deres hjemmesider

www.norske-redningshunder.no

